

Максим Романов,

*член Асоціації українських правників, курсант 3 курсу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ ЯК ПРИНЦИП ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В умовах глобалізації сучасна Українська держава ставить за мету неабиякі трансформаційні процеси. Вони, зокрема, обумовлені євроінтеграційними та цивілізаційними викликами, які постали перед суспільством. Воля суспільства — основоположний орієнтир у діяльності будь-якої демократичної держави, що регламентовано як Основним Законом, так і іншими нормативно-правовими актами.

Місцеве самоврядування є невідокремною складовою апарату державного управління, засадничим принципом діяльності якого є транспарентність. Вона за своєю суттю є складною правовою категорією, яка на сьогодні, апелюючи вказаними вище об'єктивними чинниками та спираючись на новітні виклики, може створювати нові вектори наукових досліджень.

Без визначення поняття принципу в аспекті транспарентності як основи діяльності органів місцевого самоврядування неможливо рухатися далі. Принцип (від лат. *principium*) — центральне начало, покладене в основу створення або функціонування чого-небудь [1, с. 615].

Таким чином, в аспекті означеної проблеми принцип — це основне, центральне начало діяльності органів місцевого

самоврядування, що сприятиме демократизації державного управління та утвердженню української нації та держави як суверена.

Поняття транспарентності науковці визначають по-різному. Зокрема, в сучасній юриспруденції така категорія розуміється у двох аспектах: 1) як комплексне поняття, що поєднує низку таких складових, як «гласність», «відкритість влади», «доступ до інформації» (С. Романюк) [2]; 2) як відкритість виконавчої влади, процедура прийняття політичних рішень та активізації громадського контролю за діяльністю органів влади (Г. Пизіна) [3].

Цілком погоджуємось із думкою М. Пашковської про те, що транспарентність є засадничим поняттям, яке поєднує в тісному взаємозв'язку декілька категорій, що визначають форми та способи функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування в демократичній державі [4].

Така позиція, зокрема, збігається з поглядами С. Романюка, оскільки в сучасному людиноцентристському вимірі та з огляду на об'єктивні обставини транспарентність охоплює такі поняття, як прозорість, відкритість, гласність, публічність, підзвітність та ін.

Разом з тим для з'ясування сутності транспарентності в аспекті функціонування органів місцевого самоврядування потрібно уточнити їх сутність та рід їхньої діяльності.

А. Колодій та А. Олійник визначають місцеве самоврядування в Україні як гарантоване державою право та реальну здатність територіальної громади вирішувати питання місцевого значення в межах та в спосіб, передбачений Конституцією та законами України [5, с. 282]. Тотожне поняття також наведено в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» [6].

У такому аспекті стає зрозуміло, що органи місцевого самоврядування є легальною формою самоорганізації населення для задоволення власних потреб за умови визнання їх реальними державою. Але, на жаль, більшість посадових осіб таких органів дуже часто зловживають своїми повноваженнями і спрямовують власну діяльність на задоволення особистих інтересів, а не на благо суспільства.

Про це свідчить реальний рівень корумпованості державної служби, відображений у результатах щорічного соціологічного дослідження «Барометр світової корупції» (Global Corruption Barometer) міжнародної громадської організації щодо боротьби з корупцією та дослідження питань корупції у світі Transparency International і Gallup International Association.

Так, показники корумпованості у сфері державної служби сягнули 56%, що в порівнянні з політичними партіями (45%), бізнесом (36%), ЗМІ (22%) та громадськими організаціями (20%) [8, с. 11] є досить вагомою цифрою, зважаючи на те, що ці органи є найближчими до територіального населення і покликані всіляко сприяти покращенню умов його життя.

Також слід загострити увагу на тому, що сучасне демократичне суспільство умовно поділяється на дві складові: правова держава (політичний бік) та громадянське суспільство (соціальний бік). Лише завдяки їх поєднанню та налагодженій взаємодії, на нашу думку, в країні пануватиме порядок і процвітання.

Отже, одним із основних принципів діяльності як держави, так і суспільства є транспарентність, сутність якої полягає у відкритості політичної чи громадської/публічної діяльності для належного (такого, як убачає народ) використання політичної влади окремими особами, для задоволення інтересів суспільства.

Звідси також випливає, що транспарентність, яка включає такі поняття, як прозорість, відкритість, гласність, публічність, підзвітність, є неодмінною складовою діяльності будь-якого апарату управління, незалежно від його територіальної приналежності.

Таким чином, на нашу думку, перспектива подальших наукових розвідок та пошуків лежить у полі розмежування понять «прозорість», «відкритість», «гласність», «публічність», «підзвітність» та інших елементів, що складатимуть категорію транспарентності.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К.; Ірпінь: Перун, 2005. — 1728 с.
2. Романюк С. В. Особенности демократизации политического управления в условиях глобализации: дис. ... канд. полит. наук: 23.00.04 / Романюк Сергей Васильевич. — М., 2005. — 181 с.
3. Пызина Г. В. Транспарентность исполнительной власти: сущность и механизмы реализации в современной России: дис. ... канд. полит. наук: 23.00.02 / Пызина Галина Владимировна. — М., 2006. — 200 с.
4. Пашковська М. В. Поняття транспарентності в сучасній науці «Державне управління» / М. В. Пашковська // Ефективність державного управління. — 2013. — Вип. 4. — С. 135–143.
5. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник / за ред. Я. Ю. Кондратьєва. — К.: Юрінком Інтер, 2003–464 с.

6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
7. Бусол О. Люстрація суддів в Україні: проблеми та підходи / О. Бусол // Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти. — 2014. — № 1. — С. 8–18.

Олена Софійчук,

*студентка 3 курсу Економіко-правового коледжу
Київського кооперативного інституту бізнесу та права*

ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРОЗОРОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Одним із пріоритетних напрямів розвитку місцевого самоврядування в Україні є забезпечення прозорості його діяльності. Розглядаючи тему місцевого самоврядування в Україні, на нашу думку, актуальним є дослідження змісту та сутності верховенства права **як елементу** прозорості діяльності органів місцевого самоврядування для забезпечення демократизації державотворчих процесів у суспільстві.

Інститут місцевого самоврядування — це важлива складова демократичної держави. Розвиток держави та права в цілому нерозривно пов'язаний зі становленням цього інституту. Після Конституції України основним нормативно-правовим актом, який визначає основні принципи діяльності та системи органів місцевого самоврядування, є Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Він регулює питання гарантій та засад діяльності, організації та відповідальності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб.

Термін «місьцеве самоврядування» означає самостійність у вирішенні питань місцевого значення в межах Конституції і законів України [2]. Територіальна громада має бути дієздатною для реалізації цього права на місцеве самоврядуван-